

6 § Yhteisen kirkkovaltuuston päätös 27.1.2022 § 6 ja Rohkeasti yhdessä -tilannekatsaus

Päätösehdotus

Seurakuntaneuvosto merkitsee asian tiedoksi.

Käsittely

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Selostus

Yhteinen kirkkovaltuusto (YKV) teki kokouksessaan 27.1.2022 merkittäviä päätöksiä siitä, miten seurakuntien sisäiset tilavuokrat ja toimintamäärärahat jaetaan vuosina 2023-2025. Näitä päätöksiä oli jo edeltänyt YKV:n 9.12.2021 kokous, jossa luovuttiin tilarahasta, joka Tuomiokirkkoseurakunnan kohdalla oli erittäin suuri, noin 1,4 milj. €. Tuomiokirkkoseurakunnan osalta päätöksillä on merkittävät vaikutukset, sillä sisäiset tilavuokrat nousevat, jolloin toimintaan jäävä raha vähenee vuodesta 2023 alkaen.

Lisäksi vuodelle 2023 kohdistuu kaikkia seurakuntia koskeva 5,89% säästötavoite, josta päätettiin YKV:n 9.12.2021 kokouksessa. Liitteessä on alustava arvio Tuomiokirkkoseurakunnan vuosien 2023-2025 määrärahoista. Seurakunta on tilanteessa, jossa vuodelle 2023 tuleva toimintamääräraha on alustavien laskelmien mukaan yli 400 000 € pienempi kuin vuodelle 2022 annettu toimintamääräraha. Koko määrärahan suuruus vuodelle 2023 on arvion mukaan 2 872 129 €, kun vuoden 2022 talousarvion mukaan pelkät henkilöstömenot ovat 2 952 798 €.

Ennen YKV:n päätöstä Tuomiokirkkoseurakunta on useassa lausunnossaan tuonut esille seurakunnan jo lähtökohdiltaan heikon taloudellisen tilanneteen; Seurakunnan saama keskustamääräraha ei ole riittänyt kattamaan koko pääkaupunkiseutua palvelevaa toimintaa ja korkeita sisäisiä tilavuokria.

Liitteenä olevassa YKV:n päätöksessä on kuvattu asioiden hallinnollista valmistelua syksyn aikana. Seuraavassa tekstissä sitaattit ja sivunumerot viittaavat tähän liitteeseen. Euromääräiset luvut ovat

ainoastaan sisäisiä tilavuokria koskevia (näiden lisäksi tulee siis vielä 5,89% säästö, joka on suuruudeltaan satoja tuhansia euroja). Tuomiokirkkoseurakunnan kannalta katsottuna Rohkeasti yhdessä – projektin päätöksenteko on edennyt seuraavasti:

Syyskuu 2021

Yhteinen kirkkoneuvosto (YKN) lähetti Rohkeasti yhdessä –projektin materiaalit seurakuntiin lausuntokierrokselle. Näissä materiaaleissa laskelmat näyttivät, että Tuomiokirkkoseurakunnan saama toimintamäärä pienenee 28 319 €.

Kirkkoherra tapasi seurakuntayhtymän johtajan Juha Rintamäen, jolle kertoi seurakunnan todella tiukasta taloudellisesta tilanteesta ja keskustamäärärahan riittämättömyydestä. Lisäksi hän toisti jo alkuvuodesta esiin tuomansa ehdotuksen päästä kertomaan tilanteesta YKN:lle. Näin olivat toimineet edelliset kirkkoherrat Matti Poutiainen ja Mikko Heikka.

Lokakuu 2021

Tuomiokirkkoseurakunta antoi 11.10.2021 kokouksessaan pyydetyn lausunnon Rohkeasti yhdessä -projektista.

YKV:n esittelytekstissä oli seurakunnan lausunnosta todettu seuraavaa: ”Tuomiokirkkoseurakunnan mielestä uudet sisäisten vuokrien määräytymisperusteet ovat yksinkertaiset, läpinäkyvät ja selkeät. Suuntaa pidettiin hyvänä. Lausunnossa todettiin edelleen, että tarvitaan tarkat laskelmat tilakohtaisista kustannuksista, ennen kuin uusien määräytymisperusteiden todelliset vaikutukset seurakunnan talouteen pystyy hahmottamaan.” (s. 31)

Lausunnossa ehdotettua esitystä, että seurakuntayhtymä ottaisi esim. Tuomiokirkon ja Suomenlinnan kirkkojen sisäiset tilavuokrat itselleen, ei tuotu esiin.

Marraskuu 2021

Sisäisten vuokrien määräytymisessä esitettiin mallia, jossa käytetään kohteen todellisia kuluja (käyttömenot + vuosikorjaukset + kertaluonteiset kulut) lisättynä poistoilla. Tämän mallin mukaiset laskelmat olivat vaikeasti löydettävissä YKN:n 25.11.2021 kokouksen liitetiedostossa. Laskelmien mukaan Tuomiokirkkoseurakunnan saama toimintamääräraha pienenee 362 197 €.

Joulukuu 2021

Seurakuntaneuvosto laati 7.12.2021 YKN:lle lausunnon, jossa tuotiin esille suurien leikkausten vaikutukset ydinkeskustan kirkkojen helsinkiläisiä laajasti tavoittavaan toimintaan. Joko tiloja/kirkkoja olisi suljettava ja/tai toimintaa vähennettävä merkittävästi. YKN:n kokous oli 9.12., jossa lausuntoa ei käsitelty.

9.12.2021 YKV päätti, että tilarahasta luovutaan. Tämä tarkoitti Tuomiokirkkoseurakunnan osalta 1,4 milj. € menetystä. Tilaraha jaettiin kaikkien seurakuntien kesken.

14.12. kirkkoherra pyysi saada neuvotella Tuomiokirkkoseurakunnan tilanteesta yhtymäjohtajan ja hallintojohtajan kanssa.

21.12. pidettiin kokous, johon yhtymänjohtaja oli kutsunut edellä mainittujen lisäksi kiinteistöjohtajan, yhteisten palvelujen johtajan ja YKN:n puheenjohtajan. Kirkkoherra esitteli heille Tuomiokirkkoseurakunnan tilanteen. Kirkkoherra kuuli mahdollisesti tulossa olevista muutoksista sisäisiin tilavuokriin ja määrärahajakoon.

23.12. yhtymän johtaja pyysi Tuomiokirkkoseurakunnan ohella kolmea muuta seurakuntaa kuultavaksi YKN:n 13.1.2022 kokoukseen. Materiaali kokousta varten tuli toimittaa 5.1.2022 mennessä.

Tammikuu 2022

YKN:n kokouksessa 13.1. kuultiin neljää seurakuntaa, joihin uusi sisäisten vuokrien malli kohdistuu negatiivisesti eniten. Tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherran esitys on liitteenä.

”Syksyn 2021 aikana toteutettujen sisäisten vuokrien yksityiskohtaisten mallinnusten myötä kävi ilmi, että kertaluonteisten kulujen jaksottamisesta huolimatta toimintaan jäävä määräraha pienenee muutamalla seurakunnalla merkittävästi nykytilanteeseen nähden, vaikka tulevien vuosien kokonaismäärärahaan kohdistettavia leikkauksia ei ole otettu laskelmissa vielä huomioon.” (s.34)

Seurakuntien taloudellista tilannetta helpottamaan päätettiin laatia vaihtoehtoinen mallinnus, jossa kertaluonteiset kulut jaksotettiin alkuperäistä pidemmälle aikavälille seuraavasti:

- Alle 50 000 €: 1 vuosi
- 50 000 – 100 000 €: 2 vuotta
- 100 000 – 500 000 €: 10 vuotta
- 500 000 – 1 000 000 €: 20 vuotta
- Yli 1 000 000 €: 25 vuotta

Samassa yhteydessä Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä korotettiin 0,2- prosenttiyksikköä alkuperäistä korkeammaksi, eli tasoon 2,3 %.

Edellä olevien muutosten vaikutuksesta Tuomiokirkkoseurakunnan saama toimintamääräraha pienenee 181 581 €.

Edellä mainittujen vastaantulojen (kertaluonteisten kulujen jaksotus ja erityisissä korottaminen) kokouksessa esitettiin seuraava tasapainotusohjelma:

”Edellä esitetyn mallinnuksen mukaiset luvut puoltavat erityisen tasapainotusohjelman käyttöönottoa, jossa niille seurakunnille, joilla toimintaan jäävä määräraha pienenee vuoden 2023 kehyksessä vuoteen 2022 verrattuna (soveltaen viiden vuoden laskennallista keskiarvolukua kertaluonteisten kulujen osalta), ennen kokonaismäärärahaan kohdistettavia leikkauksia, kohdistetaan erillinen tasapainotusmääräraha seuraavasti:

- Vuonna 2023 yhteensä 500 000 €

- Vuonna 2024 yhteensä 250 000 €
- Vuonna 2025 yhteensä 125 000” (s.44-45)

Näiden muutosten jälkeen Tuomiokirkkoseurakunnan saama toimintamääräraha pienenee 137 249 €.

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti kokouksessaan 13.1.2022 palauttaa asian valmisteluun. Vuoden 2023 tasapainotusmääräraha haluttiin kasvattaa 750 000 euroon (alkuperäisessä esityksessä 500 000 euroa), vuoden 2024 osalta 500 000 euroon ja vuoden 2025 osalta 250 000 euroon. YKN piti ylimääräisen kokouksen 20.1.2022, jossa asia päätettiin.

Tämän muutoksen jälkeen Tuomiokirkkoseurakunnan saama toimintamääräraha pienenee 112 520 €.

27.1.2022 YKN:n kokouksessa uutta sisäistä tilavuokramallia kritisoitiin ja asiasta äänestettiin, mutta YKN:n esitys sai enimmät äännet. Kokouksessa äänestettiin myös määrärahojen ikäryhmäpainotuksesta. Esityksenä oli, että painotettaisiin ikäryhmää 0-29 vuotiaat, mutta 0-18 vuotiaat tuli päätökseksi. Tämä tarkoittaa Tuomiokirkkoseurakunnan osalta noin 20 000 vähemmän toimintamäärärahaa.

Tämän muutoksen jälkeen Tuomiokirkkoseurakunnan saama toimintamääräraha pienenee 132 520 €.’

Tästä eteenpäin

Kaiken kaikkiaan päätökset on tehty nopealla aikataululla ja valmistelulla. Laskelmat ovat alustavia, mutta suuruusluokka lienee oikea.

YKV:n päätös koski vuosia 2022-2025. Näiden vuosien aikana sisäisten vuokrien määräytymisperusteita ja määrärahajakoja erityiskysymyksiä on määrä jatkokehittää vuosille 2026-2030.

Tärkeää on, että Tuomiokirkkoseurakunnan tilanteesta on lausuttu YKV:n päätösasiakirjoissa seuraavaa:

”Jatkokehitystyössä täytynee ottaa kantaa muun muassa siihen, tulisiko Tuomiokirkon ja samalla mahdollisesti myös muiden niin sanottujen maamerkkikirkkojen olla jatkossa jonkinlaisessa erityisasemassa suhteessa sisäisten vuokrien laskentajärjestelmään (esimerkiksi osittainen vapautus sisäisestä vuokrasta), ja mikäli tällaiseen päädyttäisiin, miten se vaikuttaisi Tuomiokirkkoseurakunnan saamaan erityislisään ja samalla kokonaismäärärahan jakoprosentteihin. Selvitystyö toteutetaan vuosien 2022–2024 aikana niin, että sen pohjalta voidaan tehdä päätökset hyvissä ajoin ennen suunnitelmakauden 2026–2030 alkua.” (s.38)

”Tuomiokirkkoseurakunnan saama erityislisä vuonna 2021 on 607 923 euroa. Tuomiokirkosta aiheutuvat kulut vuoden 2020 toteutuman perusteella ovat ylläpitokulujen (käyttömenot + vuosikorjaukset) osalta 383 170 euroa ja poistojen osalta 288 263 euroa. Tulevien viiden vuoden kertaluonteisten kulujen arvioidaan olevan keskimäärin noin 42 675 euroa vuodessa. Näin ollen Tuomiokirkosta aiheutuvat

kokonaiskulut ovat vuositasolla keskimäärin 714 108 euroa, eli 106 185 euroa Tuomiokirkkoseurakunnan saamaa erityislisää suuremmat.”
(s.39)

Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvoston ja kirkkoherran on jatkossakin tehtävä aktiivisesti yhteistyötä seurakuntayhtymän johtavien virkamiesten ja päättävien elimien kanssa, jotta tulevien vuosien aikana päästään hyvään lopputulokseen.

Sisäisen tilavuokran uudessa mallissa on periaatetasollakin asioista auki. Esim. kuka päättää remonttien tekemisestä? Jos kustannukset tulevat seurakunnan osalle, haluaako seurakunta peruskorjausta? Toisaalta päätökset investoinneista/peruskorjauksista tekee YKV, joten tuleeko seurakunnan vain suostua?

Tuomiokirkkoseurakunnan tulevaisuuden kannalta tärkeää on toimintatuottojen lisääminen. Olemme todenneet lausunnoissamme useaan otteeseen, että Tuomiokirkkoseurakunta on kiinnostunut Rohkeasti yhdessä –projektissa ideoidun Markkinointi- ja myyntiyksikön perustamisesta seurakuntaan.

Liitteet

- 1 Tuomiokirkkoseurakunnan toimintamääräraha arvio 2023
- 2 Lapsivaikutusten arviointi (1)
- 3 Kertaluonteisten kulujen jaksotusperiaatteet (1)
- 4 Päätös Yhteinen kirkkovaltuusto 27.01.2022 § 6
- 5 Tuomiokirkkosrk kuuleminen sisäisiin tilavuokriin liittyen 13.1.22

